

Warszawa, 23.07.2019

1075 /2019/KS

**Szanowny Pan
insp. Piotr Mąka
Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu**

Szanowny Panie Komendancie,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka z zaniepokojeniem przyjęła informacje o działaniach funkcjonariuszy Policji podjętych wobec fotoreportera relacjonującego protest pod Koninem w sobotę 20 lipca 2019 r.

Z doniesień prasowych¹ wynika, że w sobotę rano część uczestników Obozu dla Klimatu – protestu przeciwko poszerzeniu kopalni odkrywkowej w Tomisławicach – ruszyła w stronę kopalni, próbując przedostać się na jej teren. Zgodnie z informacjami podanymi w mediach, Policja użyła środków przymusu, w tym pałek i gazu. Jędrzej Nowicki, fotoreporter „Gazety Wyborczej”, przebywał na miejscu służbowo, dokumentując przebieg wydarzeń, miał aparat fotograficzny oraz legitymację prasową zawieszoną na szyi, wyróżniał się również strojem od uczestników protestu, którzy mieli założone białe kombinezony. Fotoreporter informował policjantów, że jest dziennikarzem i ma legitymację prasową. Mimo to został powalony przez funkcjonariuszy na ziemię i przytrzymany. Choć nie został formalnie zatrzymany i po kilku minutach został uwolniony, to działanie to uniemożliwiło mu udokumentowanie głównych momentów użycia środków przymusu wobec protestujących.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie przypomnieć, że przekazywanie informacji z demonstracji i protestów społecznych jest jednym z kluczowych zadań mediów jako tzw. „publicznego stróża” w demokratycznym społeczeństwie i podlega szczególnej ochronie². Funkcjonariusze państwa powinni uwzględniać szczególną rolę dziennikarzy podczas demonstracji i odróżnić specyfikę ich uczestnictwa w tym wydarzeniu jako bezstronnych obserwatorów od udziału osób protestujących³. Obowiązek respektowania doniosłej roli dziennikarzy relacjonujących demonstracje obejmuje nakaz powstrzymania się przez organy państwa (np. Policję) od stosowania wobec dziennikarzy wszelkich

¹ Piotr Żytnicki, *Policja użyła gazu wobec uczestników Obozu dla Klimatu. Fotoreporter "Wyborczej" powalony na ziemię*, „Gazeta Wyborcza”, 20 lipca 2019, <http://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,25011728,policja-uzyla-gazu-wobec-uczestnikow-obozu-dla-klimatu-fotoreporter.html>.

² Wyrok ETPC z 2 października 2012 r. w sprawie *Najafli p. Azerbejdżanowi*, skarga nr 2594/07, par. 66.

³ Przedstawiciel OBWE ds. wolności mediów, *Raport Specjalny: Traktowanie mediów podczas demonstracji politycznych. Obserwacje i Rekomendacje*, czerwiec 2007, <http://www.osce.org/fom/25744?download=true>, str. 2 i 4.

nieuzasadnionych działań utrudniających im pracę podczas zgromadzeń⁴. Dotyczy to również środków przymusu⁵.

W kontekście sobotnich wydarzeń podkreślamy szczególnie, że obecność mediów podczas demonstracji służy nie tylko przekazywaniu opinii publicznej informacji na temat samych zgromadzeń, ale także monitorowaniu i nagłaśnianiu ewentualnych nieprawidłowości, które mogą wystąpić w trakcie ich przebiegu. Dlatego tak istotną rolę odgrywa możliwość rejestrowania – nagrywania, robienia zdjęć – działań podejmowanych przez funkcjonariuszy wobec protestujących, zwłaszcza przypadków użycia środków przymusu.

W świetle wskazanych standardów, za szczególnie niepokojące uznajemy to, że – zgodnie z doniesieniami mediów – funkcjonariusze Policji wprost ignorowali podawane informacje o charakterze obecności fotoreportera na miejscu wydarzeń i bagatelizowali legitymację prasową zawieszoną na jego szyi. Nawet jeżeli, zgodnie z wyjaśnieniami przedstawicieli Policji, w toku akcji w pierwszej chwili miało dojść do błędnego utożsamienia dziennikarza z uczestnikami protestu, to uzyskanie takich informacji, uprawdopodobnionych dodatkowo legitymacją prasową, powinno było skutkować zaprzestaniem dalszego utrudniania rejestrowania wydarzeń. W związku z podnoszonymi przez przedstawicieli Policji uwagami, że fotoreporter nie miał kamizelki z napisem „prasa”, pragniemy podkreślić, że tego rodzaju oznaczenia nie są warunkiem koniecznym korzystania z gwarancji chroniących przedstawicieli mediów w czasie demonstracji, w szczególności jeżeli dziennikarz ujawnił swoją funkcję przed funkcjonariuszami w inny sposób.

W związku z powyższym, zwracamy się do Pana Komendanta z prośbą o udzielenie informacji na temat przebiegu i powodów działań funkcjonariuszy Policji wobec fotoreportera Jędrzeja Nowickiego.

Dodatkowo pragniemy zauważyć, że zgodnie ze standardami OBWE rola pełniona przez przedstawicieli mediów w czasie demonstracji oraz zakres ich praw i obowiązków powinny być integralną częścią szkoleń przeznaczonych dla funkcjonariuszy podejmujących interwencje w czasie zgromadzeń publicznych⁶. Będziemy również bardzo wdzięczni za informacje, czy policjanci są szkoleni w tym zakresie.

2 materiały ne cula,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
PREZES ZARZĄDU
[Signature]
Danuta Przywara

⁴ Wytyczne Komisji Weneckiej dotyczące wolności zgromadzeń przyjęte na 83 sesji plenarnej 4 czerwca 2010 r., [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2010\)020-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2010)020-e), pkt 208.

⁵ Więcej informacji na temat standardów dotyczących relacjonowania demonstracji przez media można znaleźć tu: D. Głowacka, *Relacjonowanie demonstracji przez media – standardy międzynarodowe*, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, 28 czerwca 2018 r., <http://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2018/07/Relacjonowanie-demonstracji-przez-media-opinia-HFPC.pdf>

⁶ Przedstawiciel OBWE ds. wolności mediów, *Raport Specjalny: Traktowanie mediów podczas demonstracji politycznych. Obserwacje i Rekomendacje*, czerwiec 2007, <http://www.osce.org/fom/25744?download=true>, str. 5.